

Напрями підвищення ефективності механізмів державного управління ризиками у процесі регулювання інвестиційної діяльності у будівництві

Нахкур Т. Ф., Міжрегіональна академія управління персоналом

У статті доведено, що важливою умовою для економічного зростання країни є знаходження дієвих механізмів у державному регулюванні інвестиційної діяльності у будівництві, для цього необхідно: чітко визначити пріоритети розвитку будівництва на довготерміновий період; забезпечити систему узгодженості й стабільності законодавчої бази, особливо з питань формування та функціонування спеціальних економічних зон, територій пріоритетного розвитку; зменшити податковий тиск на підприємства, що вкладають ресурси в інвестиційний розвиток будівельної галузі; створити однакові умови конкурентної боротьби; спрямовувати інвестиції у пріоритетні, з погляду ефективності, будівельні проекти; надати урядові гарантії інвесторам і закріпити їх на законодавчому рівні; забезпечити мінімізацію інвестиційних ризиків тощо. Відзначено основні завдання для впровадження ініціатив цифровізації державних установ у процесі державного регулювання інвестиційною діяльністю у будівництві. В результаті проведеного наукового дослідження розроблена організаційно-економічна модель державного механізму залучення інвестицій у будівництво України, що відрізняється від вже існуючих системним об'єднанням основних компонентів інвестиційної діяльності в будівництві (мета, суб'єкти, об'єкти); врахуванням міжнародних напрямів державного регулювання галузі, методів формування інвестиційної політики в галузі будівництва; врахуванням сучасних концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України, затвердженої урядом на найближчі два роки. Зазначено, що для вирішення житлової проблеми, по-перше, потрібно створити сприятливі умови для діяльності компаній, що займаються будівництвом, проектуванням та реконструкцією житлових будівництв. Ці умови включають удосконалення системи кредитування будівництва житла (зокрема комерційних об'єктів), корпоративних та грошових фондів, залучення додаткових міжнародних ресурсів тощо. Перспективними елементами розвитку житлової політики є створення іпотечних, житлових кредитів, страхових компаній та інших структур ринку, що дають можливість фінансувати будівництво житла. Звичайно, неможливо повністю впровадити нову житлову політику без реформування системи заробітної плати, що дозволило б створити умови для зацікавленості населення у використанні своїх доходів та заощаджень для будівництва, придбання, оренди житла.

Ключові слова: механізми державного регулювання ризиками; будівництво; інвестиційна політика; цифрові інфраструктури; організаційно-економічна модель державного механізму залучення інвестицій в будівництво України

Directions of improving the efficiency of mechanisms of the state risk management in the process of regulation of investment activity in construction

Nahkur T. F., Interregional Academy of Personnel Management

The article proves that an important condition for the economic growth of the country is to find effective mechanisms in the state regulation of investment activity in construction, for this it is necessary: to clearly define the priorities for the development of construction for the long-term period; to ensure a system of coherence and stability of the legislative framework, especially on the formation and functioning of special economic zones, territories for priority development; to reduce the tax burden on enterprises investing resources in the investment development of the construction industry; create equal conditions for competition; to direct investment in priority construction projects in terms of efficiency; provide government guarantees to investors and consolidate them at the legislative level; to ensure minimization of investment risks and the like. It was noted that the main tasks of implementing the initiatives of digitalization of state institutions in the process of state regulation of investment in construction. As a result of the conducted research, the organizational and economic model of the state mechanism for attracting investments in the construction of Ukraine has been developed, which differs from the existing components of investment activity in construction (goal, subjects, objects) by the system association, taking into account international directions of state regulation of the industry,

methods of forming investment policy in the field of construction; taking into account the modern concept of the development of the digital economy and the society of Ukraine, approved by the government for the next two years. It is noted that in order to solve the housing problem, first of all, it is necessary to create favorable conditions for the companies involved in the construction, design and reconstruction of residential buildings. These conditions include improving the system of crediting housing construction (including commercial objects), corporate and monetary funds, attracting additional international resources, etc. Promising elements of housing policy development are the creation of mortgage, residential loans, insurance companies and other market structures that make it possible to finance housing construction. Of course, it is impossible to fully implement a new housing policy without reforming the wage system, which would create conditions for the interest of the population in using their incomes and savings for the construction, acquisition, and rental of housing.

Keywords: mechanisms of state risk management, construction; investment policy; digital infrastructures; organizational and economic model of the state mechanism for attracting investments in the construction of Ukraine

Направления повышения эффективности механизмов государственного управления рисками в процессе регулирования инвестиционной деятельности в строительстве

Нахкур Т. Ф., Межрегиональная академия управления персоналом

В статье доказано, что важным условием для экономического роста страны есть нахождение действенных механизмов в государственном регулировании инвестиционной деятельности в строительстве, для этого необходимо: четко определить приоритеты развития строительства на долгосрочный период; обеспечить систему согласованности и стабильности законодательной базы, особенно по вопросам формирования и функционирования специальных экономических зон, территорий приоритетного развития; уменьшить налоговое давление на предприятия, вкладывающие ресурсы в инвестиционное развитие строительной отрасли; создать равные условия конкурентной борьбы; направлять инвестиции в приоритетные, с точки зрения эффективности, строительные проекты; предоставить правительственные гарантии инвесторам и закрепить их на законодательном уровне; обеспечить минимизацию инвестиционных рисков и тому подобное. Отмечено основные задачи внедрения инициатив цифровизации государственных учреждений в процессе государственного регулирования инвестиционной деятельностью в строительстве. В результате проведенного научного исследования разработана организационно-экономическая модель государственного механизма привлечения инвестиций в строительство Украины, что отличается от уже существующих системным объединением основных компонентов инвестиционной деятельности в строительстве (цель, субъекты, объекты); учетом международных направлений государственного регулирования отрасли, методов формирования инвестиционной политики в области строительства; учетом современных концепции развития цифровой экономики и общества Украины, утвержденной правительством на ближайшие два года. Отмечено, что для решения жилищной проблемы, во-первых, нужно создать благоприятные условия для деятельности компаний, занимающихся строительством, проектированием и реконструкцией жилых строений. Эти условия включают совершенствование системы кредитования строительства жилья (в том числе коммерческих объектов), корпоративных и денежных фондов, привлечения дополнительных международных ресурсов и тому подобное. Перспективными элементами развития жилищной политики есть создание ипотечных, жилищных кредитов, страховых компаний и других структур рынка, что дают возможность финансировать строительство жилья. Конечно, невозможно полностью внедрить новую жилищную политику без реформирования системы заработной платы, что позволило бы создать условия для заинтересованности населения в использовании своих доходов и сбережений для строительства, приобретения, аренды жилья.

Ключевые слова: механизмы государственного регулирования рисками; строительство; инвестиционная политика; цифровые инфраструктуры; организационно-экономическая модель государственного механизма привлечения инвестиций в строительство Украины

Постановка проблеми.

На сьогоднішній день виведення економіки України із кризи та підвищення ефективності її функціонування потребує від держави не лише реструктуризаційних змін за допомогою реформ в усіх галузях, але й удосконалення механізмів державного регулювання цими змінами. Важливою умовою для економічного зростання країни є знаходження дієвих механізмів у державному регулюванні інвестиційної діяльності у будівництві, що є вагомою сферою промисловості країни.

Аналіз досліджень і публікацій.

Розробленню напрямів підвищення організаційно-правового забезпечення інвестиційної державної політики у галузі будівництва має передувати ретельний аналіз складних проблем та причин, що призводять до низької ефективності економіки. Вивченням цих проблем і наданням рекомендацій щодо їх подолання займаються такі вітчизняні вчені, як В. Анін, А. Беркута, О. Білега, О. Волкова, А. Гойко, Ж. Крисько, Л. Левіт, І. Молчанов, О. Непомнящий, Т. Одаренко, Р. Подольський, П. Рогожина, В. Рудницький, Б. Сенів, В. Сєвка, О. Шевчук, та ін. Державне регулювання економіки, насамперед, має забезпечити її сталий розвиток. Процес регулювання економіки потребує розробки конкретних заходів (економічних, політичних, соціальних), що спрямовані на стабілізацію та зростання доходів державного бюджету й зменшення видатків.

Мета дослідження – виявлення нових тенденцій і закономірностей розвитку інвестиційної політики у будівництві та розробка підходів до удосконалення механізмів державного управління ризиками у процесі регулювання інвестиційної діяльності у будівництві.

Виклад основного матеріалу.

Для покращення інвестиційного клімату в Україні необхідно зробити все можливе, щоб іноземні інвестори не боялися вкладати кошти в економіку нашої країни, зокрема: чітко визначити пріоритети розвитку будівництва на довготерміновий період; забезпечити систему узгодженості й стабільності законодавчої бази, особливо з питань формування та функціонування спеціальних економічних зон, територій пріоритетного розвитку; зменшити податковий тиск на підприємства, що вкладають ресурси в інвестиційний розвиток будівельної галузі; створити однакові умови конкурентної боротьби; спрямовувати інвестиції у пріоритетні, з погляду ефективності, будівельні проекти; надати урядові гарантії інвесторам

і закріпити їх на законодавчому рівні; забезпечити мінімізацію інвестиційних ризиків тощо. Я вважаю, що саме всі ці чинники будуть сприяти стабільному розвитку будівельної галузі в нашій державі. Сама ж галузь принесе мільйонні чи навіть мільярдні прибутки вітчизняній економіці.

На сучасному етапі розвитку країни безсумнівною є важливість впливу інновацій на ріст економічних показників країни. Необхідність переходу України на сучасну інноваційну модель економічного розвитку визначена на державному рівні, що дозволить не лише стабілізувати рівень розвитку національної економіки, але й підвищити експортний потенціал країни, розв'язати ряд соціальних проблем суспільства, сприятиме дотримувannya міжнародних екологічних стандартів у виробництві, надаючи національному виробнику статусу конкурентоспроможності на світовому ринку. На сьогоднішній день, враховуючи посилення інформатизації виробництва у світі, уряд України обрав шлях цифрової трансформації з метою стимулювання економіки країни та залучення інвестицій у найбільш перспективних сферах, у тому числі і в будівництві. Основними завданнями для проведення такої державної політики є наступне:

- подолати цифрову нерівність;
- поглибити співпрацю з ЄС у цифровій сфері;
- розбудова інноваційної інфраструктури країни цифрових перетворень.

Для забезпечення реалізації ініціатив «Цифрового порядку денного України 2020» (цифрова стратегія) 17 січня 2018 року урядом країни було схвалено Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затверджено план заходів щодо її реалізації. Однак поки що стан вітчизняної інноваційної діяльності характеризується науковцями як кризовий та невідповідний високим стандартам розвинених країн, що є результатом недостатньої активної та передбачуваної державної інвестиційної політики, дефіцитом державного фінансування науково-технічного потенціалу, зниженням попиту на наукові досягнення з боку держави і сектора реального бізнесу [1, 2]. Інноваційна діяльність у сфері будівництва полягає у використанні наукових розробок та досліджень для забезпечення державного регулювання цін, які можна поділити на прямі (встановлення фіксованих цін, застосування граничних цін, заморожування цін, декларування зміни цін тощо) та непрямі (застосування граничних нормативів рентабельності, пільгове оподат-

кування та кредитування, диференціація ставок ввізного мита та ін.) [3; 4, с. 21-25].

Основними напрямками реформування системи регулювання будівництва є:

1. Посилення конкуренції.
2. Ліцензія на діяльність будівельних компаній.
3. Бюджетне та фінансове регулювання.
4. Оподаткування будівельних компаній.
5. Застосування посиленних стандартів до періоду будівництва об'єкта.
7. Ціноутворення.
8. Іпотечне кредитування.
9. Диверсифікація [5].

Пріоритетні напрями інноваційної діяльності підприємств будівельного комплексу України складаються зі стратегічних та середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності:

– стратегічні пріоритетні напрями інноваційної діяльності – розраховані на тривалу перспективу (не менше 10 років);

– середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності – розраховані на реалізацію протягом найближчих трьох – п'яти років.

Узагальнюючи все вищесказане, можна говорити про те, що складовими інноваційної діяльності підприємств будівельної галузі є: винахідницька та раціоналізаторська діяльність виробничо-господарських підприємств галузі; розробка та виробництво інноваційної будівельної продукції; впровадження нових ідей та знань у сфері управління організацією, що мають позитивні соціальні ефекти; інжинірингова діяльність; проведення маркетингових досліджень; проведення пропаганди результатів інноваційної діяльності у сфері будівництва та поширення науково-технічної інформації [6]. Нове житлове законодавство має сприяти підвищенню рівня будівництва шляхом поєднання ринкових та державних регламентів. Іншими словами, воно повинно підтримувати необхідність забезпечення людей житлом, поєднавши дві системи: систему формування державних ринкових відносин та систему державного регулювання організації управління будівництвом на місцевому рівні [7].

Надійна інвестиційна політика в галузі будівництва (на основі залучення широкого кола дже-

рел інвестицій) є сукупністю економіко-правових відносин з приводу державного управління параметрами інвестиційного процесу, яка за допомогою фінансових важелів сприятиме розвитку державного виробництва в Україні та формуванню майбутньої моделі економіки після виходу із кризи [8]. Також хотілося б відзначити той факт, що в умовах економічної нестабільності стає актуальним розширення джерел фінансування інвестиційних проектів (змішане фінансування), упровадження системи страхового інвестування, адже останнє впливає на розвиток багатьох інших сфер народного господарства та виступає одним із показників динаміки розвитку національної економіки в цілому [9, 10].

В результаті проведеного наукового дослідження нами була розроблена організаційно-економічна модель державного механізму залучення інвестицій у будівництво України, яка представлена схематично далі (рис. 1). В процесі розробки моделі були системно об'єднані основні компоненти інвестиційної діяльності в будівництві (мета, суб'єкти, об'єкти), враховані напрями державного регулювання галузі, методи формування інвестиційної політики в галузі будівництва та показані шляхи взаємодії характерних засобів щодо державного регулювання. Звертаємо увагу на те, що в узагальненій моделі відображено розроблений раніше механізм управління ризиками для процесу державного регулювання інвестиційної діяльності для застосування у галузі будівництва України та вказані сфера його застосування. Також має своє відображення застосування проектів цифровізації в концепції трансформації та удосконалення представленого механізму управління ризиками в межах проведення регулятивної політики інвестиційної діяльності у будівництві. Вважаємо, що розроблена організаційно-економічна модель державного регулювання залучення інвестицій у будівельній галузі, за рахунок впровадження удосконаленого інноваційного державного механізму зі врахуванням сучасних концепцій розвитку цифрової економіки та суспільства України, затвердженої урядом на найближчі два роки, покаже себе як ефективна та буде використана для забезпечення економічного зростання країни.

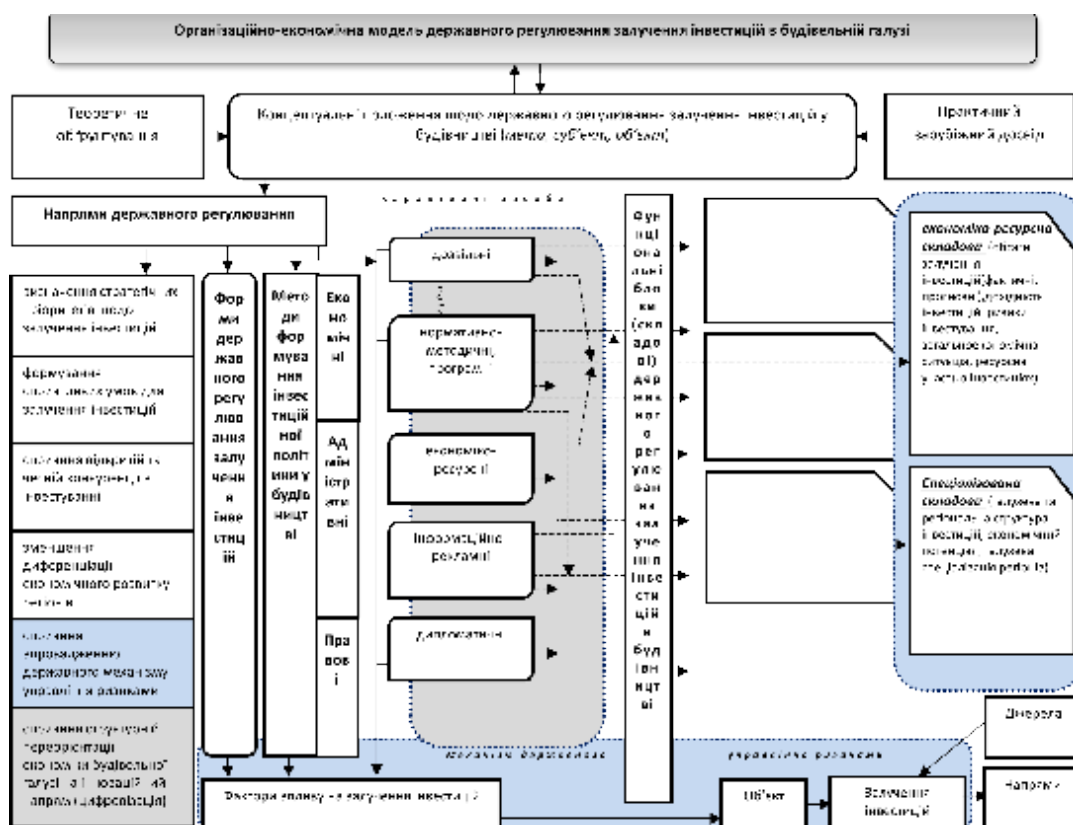

Рис. 1. Організаційно-економічна модель державного регулювання залучення інвестицій в будівель

Висновки.

Узагальнюючи вищезазначене, можна зробити висновок, що за умов соціально-економічної нестабільності важко вести бізнес, здійснювати діяльність, реалізовувати інвестиційні проекти. Важливим є пошук та впровадження таких механізмів та інструментів господарювання, реалізації інвестиційних проектів, зокрема будівництва житла та його фінансування, які є достатньо стійкими до зовнішніх умов. Необхідно зараховувати зведені забудовниками та їх інвесторами соціальні об'єкти та об'єкти інфраструктури до обсягів пайового внеску місцевим органам влади. Цього не робиться. Як додатковий механізм слід запровадити субвен-

цію із Державного бюджету України, бюджетам місцевих органів влади на оплату зведених забудовниками таких об'єктів за власні кошти, що передаються у комунальну власність.

Подальших розробок та наукових досліджень потребують проблеми вдосконалення механізмів та інструментів фінансування житлового будівництва, зростання економіки, стабілізації гривні, нарощування міжнародних резервів країни, підвищення рівня життя громадян, їх заробітної плати, пенсій, платоспроможного попиту та багатьох інших фундаментальних питань задля соціально-економічної стабілізації. Це стане одним із важелів виходу країни з кризи.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

1. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність : навч. посібник / Т. В. Майорова. – Київ: ЦУЛ, 2004. – 376 с.
2. Космидайло І. В. Проблеми інноваційного розвитку в Україні та шляхи їх вирішення / І. В. Космидайло // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 2. – с. 20-27
3. Биба В. В. Стан та перспективи розвитку будівельної галузі України / В. Биба, В. Гаташ // Збірник наукових праць (галузеве машинобудування, будівництво). – 2013. – Т. 2. – №. 4. – С. 3-9.
4. Мазур Г. Ф. Удосконалення механізму державного регулювання та стимулювання розвитку агропромислового виробництва / Г. Ф. Мазур // Економіка України. – 2013. – № 2. – 215 с.
5. Сутність регулювання та методи державного регулювання інвестиційно-будівельної діяльності. – Режим доступу: http://stud.com.ua/19015/ekonomika/regulyuvannya_investitsiyno_budivelnoyi_diyalnosti

6. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 № 898-IV. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/898-15>
7. Проблеми житлового будівництва в Україні та шляхи їх вирішення. – Режим доступу: http://infolibrary.com/content/9103_Problemi_jitloвого_budivnictva_v_Ukraini_ta_shlyahi_ih_virishennya.html
8. Віблій П. І. Фінансове регулювання інвестиційної діяльності корпоративних структур: автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.08. / П. І. Віблій; НАН України, Ін-т регіон. дос-лідж. – Львів, 2012. – 23 с.
9. Третяк Г. С. Державне регулювання економіки та економічна політика: навч. посіб. / Г. С. Третяк, К. М. Бліщук. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. – 128 с. –10. Чернуха М. М. Особливості становлення та розвитку адміністративно-правового регулювання інвестиційною діяльністю в Україні / М. М. Чернуха. – 2011. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua>.

REFERENCES

1. Maiorova, T.V. (2004). *Investytsiina diialnist [Investment activity]*. Kyiv: TsUL
2. Kosmydailo, I.V. (2007). Problemy innovatsiinoho rozvytku v Ukraini ta shliakhy yikh vyrishennia [Problems of innovation development in Ukraine and ways of their solution]. *Aktualni problemy ekonomiky*, 2, 20-27 [in Ukrainian].
3. Byba, V.V., & Hatash, V. (2013). Stan ta perspektyvy rozvytku budivelnoi haluzi Ukrainy [Status and prospects of the construction industry in Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prats*, 2 (4), 3-9 [in Ukrainian].
4. Mazur, H.F. (2013). Udokonalennia mehanizmu derzhavnogo rehuliuвання ta stymuliuвання rozvytku ahropromysloвого vyrobnytstva [The continuation of the Mechanism of the dominant mood and the stimulation of the development of agricultural production]. *Ekonomika Ukrainy*, 2 [in Ukrainian].
5. *Sutnist rehuliuвання ta metody derzhavnogo rehuliuвання investytsiino-budivelnoi diialnosti [The essence of regulation and methods of state regulation of investment and construction activities]*. Retrieved from: http://stud.com.ua/19015/ekonomika/regulyuvannya_investitsiyno_budivelnoyi_diyalnosti [in Ukrainian].
6. *Pro ipoteku: Zakon Ukrainy vid 05.06.2003 № 898-IV [On mortgage: Law of Ukrainy from 05.06.2003 № 898-IV]*. Retrieved from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/898-15> [in Ukrainian].
7. *Problemy zhytloвого budivnytstva v Ukraini ta shliakhy yikh vyrishennia [Problems of housing construction in Ukraine and ways to solve them]*. – Retrieved from: http://infolibrary.com/content/9103_Problemi_jitloвого_budivnictva_v_Ukraini_ta_shlyahi_ih_virishennya.html [in Ukrainian].
8. Viblyi, P.I. (2012). *Finansove rehuliuвання investytsiinoi diialnosti korporatyvnykh struktur [Financial regulation of investment activity of corporate structures]*. Extended abstract of candidate's thesis. Lviv [in Ukrainian].
9. Tretiak, H.S., & Blishchuk, K.M. (2011). *Derzhavne rehuliuвання ekonomiky ta ekonomichna polityka [State regulation of the economy and economic policy]*. Lviv: LRIDU NADU [in Ukrainian].
10. Chernukha, M.M. (2011). *Osoblyvosti stanovlennia ta rozvytku administratyvno-pravovoho rehuliuвання investytsiinoi diialnistiu v Ukraini [Features of the formation and development of administrative and legal regulation of investment activity in Ukraine]*. Retrieved from: <http://www.nbu.gov.ua>. [in Ukrainian].

Нахкур Тоомас Феліксович

Аспірант кафедри публічного адміністрування
Міжрегіональна академія управління персоналом
03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2.

Nahkur Toomas

Post-graduate student of the Department of Public Administration
Interregional Academy of Personnel Management
2, Frometovskaya St., Kyiv, 03039, Ukraine

Email: tomas_nachur@ukr.net

Цитування: Нахкур Т. Ф. Напрями підвищення ефективності механізмів державного управління ризиками у процесі регулювання інвестиційної діяльності у будівництві / Т. Ф. Нахкур // Аспекти публічного управління. – 2018. – Т. 6. – № 4. – С. 26-31.

Citation: Nahkur, T. F. (2018). Napriamy pidvyshchennia efektyvnosti mekhanizmv derzhavnogo upravlinnia ryzykamy u protsesi rehuliuвання investytsiinoi diialnosti u budivnytstvi [Directions of improving the efficiency of mechanisms of the state risk management in the process of regulation of investment activity in construction]. *Public administration aspects*, 6 (4), 26-31.